

El repte de les exèquies cristianes

Dm, 22/05/2018 per Josep Lligadas

[Una font que raja sempre](#)

Cada cop són més habituals les celebracions civils de les exèquies. I, a més, ara, aquest tipus de celebracions no només tenen possibilitats de fer-les aquells que tinguin prou capacitat i recursos per organitzar-les, sinó que ja hi ha un servei que les programa a partir d'uns determinats models i procurant de respondre a allò que els familiars i amics del difunt volen posar en relleu.

Aquesta nova realitat afecta de ple, sens dubte, la percepció que la gent té sobre el sentit de les exèquies i en concret sobre el sentit i la manera de realitzar les exèquies cristianes. Cada cop se sent més, per part de gent cristiana, un comentari repetit: "Vaig anar al funeral civil de tal persona, i va ser tan bonic!". I això contrasta amb un cert sentiment de que les exèquies cristianes són sempre iguals, repetitives, i sense que la personalitat del difunt sigui prou evocada. I és que la diferència bàsica és aquesta: que en les exèquies civils tot se centra en l'evocació del difunt, mentre que en les exèquies cristianes aquesta evocació és molt minsada, i la majoria de coses que s'hi diuen o s'hi fan estan força allunyades d'aquesta evocació del difunt que és el que els assistents tenen més a flor de pell en aquell moment. Certament que el president de la celebració, si ho fa bé, pot pal·liar aquest problema, ajudant a veure com tot allò que proclamem i fem té relació directa amb la vida i la mort del difunt, però la sensació de distància, tanmateix, hi continua sent.

I és que necessàriament hi ha de ser. En les exèquies civils, l'únic punt de referència és la vida i la mort del difunt, i tot allò que aquesta vida i aquesta mort significa i comporta per a nosaltres, ara i en el futur. En canvi, en les exèquies cristianes, el que marca la celebració és la fe en la resurrecció de Jesús i la vida eterna de Déu, i la pregària perquè Déu rebí aquell fill seu en la seva vida per sempre. I això és un salt que només es pot fer amb la fe.

Però tot i així, i sense disminuir en absolut la centralitat de la fe i la pregària en les exèquies cristianes, crec que fora bo de reflexionar una mica sobre si no seria possible que aquests elements més específics d'evocació del difunt siguin més palesos en la celebració cristiana. Estem en un món en què les emocions estan assolint una primàcia considerable en la vida de les persones, i la participació en exèquies civils fa que molts cristians tinguin ganes de poder viure, en les exèquies cristianes, aquelles emocions que les exèquies civils ben fetes fan aflorar amb tanta facilitat. I això, en principi, no és cap mal.

I encara hi ha un altre fet, aquests menys explícit, que sens dubte també es dona en les exèquies cristianes: que, per molt bé que ho faci el celebrant, i per molta sintonia i empatia que hi posi, la sensació inevitable, en aquest món nostre amb tants afanys participatius i amb tants mitjans per intervenir en tantes coses, és que el celebrant ha segregat el difunt, sense cap mala intenció, certament, però en realitat traient tot protagonisme als qui més de prop estan vivint aquell moment dolorós. Ja dic, aquest segon sentiment no s'explicita, però segur que fa forat, com passa també en els casaments. Perquè tant les exèquies com els casaments són bàsicament celebracions humanes que els cristians celebrem davant Déu, i el cas és que aquest caràcter de celebracions humanes la nostra litúrgia no deixa que aflori tant com semblaria raonable.

Jo crec que aquí hi tenim tot un repte. No és cap mal, ni va contra el que la celebració cristiana és i significa, que, en les exèquies, l'evocació del difunt tingui un espai previst en totes les celebracions. No al final, sinó al començament, com a obertura de la celebració. Al final, si els familiars volen donar les gràcies als assistents per la seva presència, faran bé de fer-ho. Però l'important és que, com a obertura de la celebració, es posi davant els ulls de tothom qui era aquella persona que anem a enterrar i que significava per als seus familiars i amics. I si acompanyant aquesta semblança del difunt es vol llegir un poema, doncs es llegeix. Crec que s'hauria de proposar aquesta possibilitat, i animar a fer-la servir, en totes les celebracions exequials. I si els familiars no s'hi atreueixen, que algú altre, o fins i tot el mateix celebrant, comenci amb una evocació concreta i prou àmplia de qui era aquella persona que encomanem a les mans de Déu.

I després, el celebrant recollirà el que cregui oportú del que s'ha dit i convidarà a escoltar la Paraula i a pregar. I, tenint en compte també que, cada cop més, seran bastants els familiars i amics no creients que participaran d'aquell acte, mirarà d'unir-los tots en allò que els uneix –el difunt–, i afirmarà la fe sense deixar de banda els qui no la comparteixen –sense dir allò de “els qui tenim la sort de ser creients...” –. No fos cas que s'acabés posant de moda una pràctica que ja s'ha dut a terme en alguns casos, la de fer dues celebracions, una de cristiana i una de laica, per evitar que els no cristians hagin de sentir-se dir que els falta alguna cosa...

Estem en una civilització molt diferent de la que va crear l'estructura bàsica dels nostres ritus litúrgics. Alguna cosa caldrà canviar, si volem respondre al que la gent del nostre temps necessita.